

Prædiken til Sidste søndag efter Helligtrekonger

Joh. 12, 23-33

Jeg vil i dag sige noget om helte. For Jesus taler om, at han skal dø, for at andre kan leve. Og det plejer kun at være helte, der taler om at sætte livet til for andre. Så det ku' være lidt spændende at se, hvilken slags helt Jesus er. Og: om det gør noget ved den måde, vi plejer at opfatte helte på, og hvad vi anser for heltedigt.

Jesus siger, at nu er det tidspunkt kommet, hvor han skal dø.

Og han sammenligner sig med et hvedekorn, der jo går til for at der kan komme strå og aks med mange kerner.

Han kalder sin død for en herlighed. Han kalder det, at han skal korsfæstes for en op-højelse, hvor andre måske ville have kaldt det en forsmædelse. For det er kun forbrydere, der henrettes på den måde. Voldsmænd og oprørere. Men for ham er det ikke en forsmædelse.

Han ser ikke sin død som en dom over ham, selv om han straffes som en forbryder. Men han ser sin død som en dom over den verden, der henretter ham på denne måde. Fordi han er uskyldig, dømmer verden sig selv ved at slå en uskyldig ihjel.

Helt frivilligt går han altså mod sin egen død.

Når nogen siger, at de vil dø for andre, så er der noget heltedigt over det. Men det er også problematisk. For man tænker straks: Er det nu nødvendigt? Kunne der ikke være

en anden løsning? Og de, der vil dø for andre, trækker de ikke tit en masse andre mennesker med i døden? Et martyrium smitter ofte.

Alt for tit har vi set store mænd med store tanker, der taler om det at dø for andre. Dø for en sag. Sætte sit liv til.

Og bagefter, når konflikten var færdig, når sagen var gennemført, og tilstandene ved at blive normale igen, så måtte de efterladte spørge sig selv: Var det dét værd?

Den franske visesanger Georges Brassens synger: "Dø for en sag? Dø for idéer? Det er OK med mig; men så skal det være den langsomme død." Altså det almindelige liv, med de kampe der er, og som langsomt jo går mod døden. Ikke den pludselige død på slagmarker eller i demonstrationer.

Der er nemlig noget for lidenskabeligt, for patetisk, for overdrevet og fanatisk, når nogen på forhånd siger, at de vil sætte livet til. Det plejer at føre så mange andres død og lidelse med sig.

Derfor er det med blandede følelser, når man hører Jesus sige, at han skal dø og sætte livet til, som et hvedekorn der går til.

Den store forskel til de andre helte, vi har hørt om så tit, den er, at Jesus ikke sætter sit liv til for en sag. Han sætter ikke sit liv til for en idé eller for et program. Men han sætter sit liv til for mennesker.

Og han gør det sagte. Sagtmodigt. Stille.

Redaktion
Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

Som et hvedekorn.

Der er hverken trompeter eller fajende faner omkring ham. Der er ingen programtaler. Der er en stille tale om det lille hvedekorn, der går til, i selve den proces, der får akset til at sætte nye korn og give liv til mange.

Jesus er altså ikke en almindelig helt, selv om han taler om frivilligt at skulle dø. For der er ikke nogen sag. Og der er ingen proklamation af, at andre skal gøre som ham. Det kan gå hen og ske for andre, at de bliver slået ihjel, men ingen skal stræbe efter dét. Jesus er heller ingen anti-helt, selvom vi nogen gange har været fristet til at se sådan på ham. Ligesom Gummi-tarzan der er en antihelt, eller Klods Hans eller Chaplin. De er anti-helte på den måde, at de egentlig er nogle stakler, der så alligevel til sidst tager sejren hjem.

Men Jesus er ingen stakkel. Ikke på noget som helst tidspunkt. Han bestemmer suverænt det her. Sådan er det i hvert fald Johannes' mening, at det skal være. Jesus som den suveræne gud sætter selv den scene og fordeler de roller, der skal til, for at han kan dø. En død som skal dømmes verden for dens mord på uskyldige. Så Jesus er ingen antihelt for han er ingen stakkel, der tager sejren hjem til sidst. Han er tværtimod suveræn i sine beslutninger, og sejren lader han andre få glæde af.

Da han hverken er en almindelig helt eller en anti-helt, ja så er han måske en anderledes helt. Giver os billeder på hvad det heltemodige måske egentlig går ud på.

Nemlig at skåne mennesker.

I Tyskland har der efter 2. Verdenskrig og efter Murens fald været mange overvejelser over, hvad en helt er. For i den tyske opdragelse har helten som forbillede haft en enorm betydning. Så helt, ja, men hvilken slags?

Hans Magnus Enzenberger har et begreb

han kalder Tilbagoetogets Helte. En af de sværeste militære operationer er nemlig tilbagoetoget. Enzenberger siger at den fornemmeste dåd er at rømme en stilling, der er blevet uholdbar. Og han nævner Gorbatsjov som en af dem, der turde rømme en stilling og opgive de principper der ellers havde drevet sovjetimperiet. Han lovede nemlig østlandene ikke at gribe ind med militær, da de begyndte at gøre sig fri. Gorbatsjov havde håbet på en anden udvikling, og udviklingen blev jo heller ikke så harmonisk som mange havde håbet ved Murens fald. Men opløsningen af Sovjetmagten blev heller ikke den blodige konflikt, som mange havde frygtet. Og det skyldes Gorbatsjov, og derfor kalder Enzenberger ham for en af tilbagoetogets helte. Dem, der opgiver et princip, frem for at lade tusinder dø.

En moderne helt er ikke en, der vil forandre verden, men en der vil skåne den.

Disse moderne tanker om hvad en helt er, synes jeg giver billeder til det, som Jesus var. Han var ikke én, der først og fremmest ville forandre verden. Men han ville skåne den. Eller rettere sagt: han ville skåne mennesker. Redde mennesker. Hjælpe mennesker. Og ved at have det som eneste mål, så forandrede han verden.

Lige siden har det at dø for andre fået en anden betydning.

Det kan aldrig blive til en programmerklæring eller en fremvisning af sig selv. Det kan højst blive den høje pris, som nogle mennesker kommer til at betale når de vil hjælpe andre i et undertrykkende regime. Og når det sker, så dømmes regimet sig selv.

Jesus giver sig selv for andre og fra da af får den slags gerning en helt anden betydning.

Han giver det mest beskedne og sagtomdige billede på det: et lille hvedekorn, der går til i jordens mørke muld. Og frem vokser et strå, der sætter aks med kerner. Ikke tusindvis af kerner, ikke overvældende, men nok.

Nok til liv, der igen giver liv.
Amen.

Inger Hjuler Bergeon
Odense Valgmenighed

Salmer:
747, 325, 14, 259, 289